

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องปัญหาระบบบัญชีสำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัญหาของระบบบัญชีสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายในส่วนที่เกี่ยวกับระบบการเบิกจ่ายและการนำเงินส่งคลังแบบใหม่

บทสรุปจากการศึกษา

สำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย เป็นส่วนราชการในส่วนภูมิภาค สังกัดกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง มีบุคลากรภายในองค์กร จำนวน 29 อัตรา แบ่งการทำงานออกเป็น 3 ฝ่ายและ 1 งาน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ คือ การควบคุมการรับและจ่ายเงินของแผ่นดินกับส่วนราชการภายในจังหวัดเชียงราย รวม 274 หน่วยงาน แบ่งออกเป็น ส่วนราชการภูมิภาคและส่วนราชการส่วนกลาง จำนวน 127 หน่วยงาน และส่วนราชการท้องถิ่น จำนวน 147 หน่วยงาน นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการจัดทำบัญชีรัฐบาลส่วนภูมิภาค การให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับระเบียบการเงินการคลัง การบัญชีและพัสดุ แก่ส่วนราชการภายในจังหวัดเชียงราย บริหารเงินคงคลัง ณ สำนักงานคลังจังหวัด ให้มีความมั่นคง ปลอดภัยและมีจำนวนเพียงพอในการดำเนินงาน

จากโครงการปฏิรูประบบการคลังภาครัฐ ของกรมบัญชีกลาง ทำให้มีผลกระทบต่อสำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย โดยมีการปรับปรุงระบบการรับจ่ายเงินระหว่างสำนักงานคลังจังหวัดกับส่วนราชการ โดยให้ความสำคัญกับความสะดวกรวดเร็ว และควมมีประสิทธิภาพ ประกอบกับกระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลาง ได้มีแผนการปรับบทบาทหน้าที่ของคลังจังหวัดเชียงรายให้เป็นนักบริหารเศรษฐกิจการคลังจังหวัด จึงทำให้มีการปรับหน้าที่ความรับผิดชอบภายในสำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย ในฝ่ายบริหารการรับและเบิกจ่าย 1 และ 2 ซึ่งทำหน้าที่ในการควบคุมการรับและจ่ายเงินระหว่างสำนักงานคลังจังหวัดกับส่วนราชการภายในจังหวัด โดยได้แบ่งเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งเพื่อไปปฏิบัติงานทางด้านเศรษฐกิจการคลังจังหวัดและงานตามนโยบายใหม่ที่กรมบัญชีกลางมอบหมาย

งานทางด้านการเบิกจ่ายเงินตามระบบใหม่ ระหว่างสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายกับส่วนราชการภายในจังหวัดเชียงราย จะมีการดำเนินการโดยส่วนราชการที่ได้ดำเนินการก่อหนี้ผูกพันซึ่งมีวงเงินสัญญาตั้งแต่ 500,00 บาท(ห้าแสนบาทถ้วน) และมีหนี้ถึงกำหนดชำระจะวางฎีกาเพื่อขอเบิกเงินจากสำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย และแจ้งเลขที่บัญชีและชื่อบัญชีเงินฝากธนาคารของกลุ่มสัญญา

ให้กับสำนักงานคลังจังหวัดเพื่อโอนเงินตามฎีกาที่ส่วนราชการวางเบิกเข้าในบัญชีของคู่สัญญาของส่วนราชการโดยตรง โดยไม่ผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารของส่วนราชการ

งานทางด้าน การนำเงินส่งคลังระบบใหม่ ระหว่างสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายและส่วนราชการต่าง ๆ ภายในจังหวัดเชียงราย จะมีการดำเนินการโดยส่วนราชการที่ได้มีการจัดเก็บเงินแผ่นดิน ซึ่งกำหนดไว้ให้นำส่งเป็นเงินรายได้แผ่นดิน การนำส่งเงินที่ได้มีการเบิกเงินงบประมาณเกินไปหรือเงินงบประมาณที่เบิกไปแล้วใช้จ่ายไม่หมด และการนำส่งเงินนอกงบประมาณ ส่วนราชการจะนำส่งเงินเข้าในบัญชีเงินฝากของสำนักงานคลังจังหวัดที่ ธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน) โดยผ่านสาขาของธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน) ภายในจังหวัดเชียงราย

การศึกษานโยบายระบบบัญชีสำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย ในส่วนที่เกี่ยวกับระบบการเบิกจ่ายและการนำเงินส่งคลังระบบใหม่ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาการทำงานดังกล่าว

การศึกษานี้ทำโดยใช้แบบสอบถาม และศึกษาจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานทางด้าน การเบิกจ่ายและการนำเงินส่งคลัง จำนวน 10 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ค่าสถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยสรุปได้เป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบุคคลที่ตอบแบบสอบถาม

จากเจ้าหน้าที่สำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายจำนวน 10 คน พบว่าเป็นเพศชาย ร้อยละ 10 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 90 ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 30-40 ปี ร้อยละ 60 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 20 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 70 สาขาวิชาการบัญชี ร้อยละ 60 มีตำแหน่งระดับ 3-5 ร้อยละ 60 ปฏิบัติงานทางด้าน การเบิกจ่ายเงิน ร้อยละ 50 งานทางด้าน วิชาการร้อยละ 30 และทางด้าน การรับเงิน ร้อยละ 20 ประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 50 ระหว่าง 15-20 ปี ร้อยละ 30 และ มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 20

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานทางด้านบัญชี

ความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานทางด้านบัญชีของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายมีค่าเฉลี่ยของความรู้ความสามารถอยู่ในระดับมาก ผู้ปฏิบัติงานทางด้านบัญชีมีความเข้าใจในเรื่อง การปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของสำนักงานคลังจังหวัดที่เกิดขึ้น มีการปรับปรุงวิธีการทำงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง สนใจที่จะพัฒนาตนเองโดยการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น แต่ยังคงขาดทักษะในเรื่องการใช้งานทางด้านคอมพิวเตอร์และการใช้อินเตอร์เน็ต ดังนั้นจึงมีความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานใหม่ของสำนักงานคลังและมีความสนใจที่จะเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ที่หน่วยงานเป็นผู้จัดให้

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาาระบบบัญชีสำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย

ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานทางด้านการเบิกจ่ายเงินและการนำเงินส่งคลังแบบใหม่

ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเบิกจ่ายและการนำเงินส่งคลังแบบใหม่อยู่ในระดับมาก โดยปัญหาอันดับแรกคือปัญหาที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับข้อมูลทางการบัญชีที่ได้จากระบบบัญชีสำนักงานคลังจังหวัดอยู่ในระดับมาก เนื่องจากข้อมูลทางการบัญชีจัดทำขึ้นโดยยึดหลักของการบันทึกรายการเพื่อควบคุมการรับและจ่ายเงินแผ่นดิน และการจัดทำข้อมูลให้ครบถ้วนถูกต้องเท่านั้น ข้อมูลที่ได้จึงนำไปใช้ในการบริหารงานได้ไม่มากรองลงมาคือ ปัญหาพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเบิกจ่ายและการนำเงินส่งคลังแบบใหม่อยู่ในระดับมาก นั่นคือ ผู้ปฏิบัติงานยังขาดพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบงานใหม่ทำให้กระบวนการดำเนินการบางขั้นตอนไม่ครบถ้วนและไม่ถูกต้องซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดระเบียบองค์กร

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดระเบียบองค์กรของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับมาก โดยปัญหาอันดับแรกคือ ความเหมาะสมของจำนวนเจ้าหน้าที่เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงานที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งซึ่งเคยปฏิบัติงานทางด้านการรับและเบิกจ่ายเงินถูกแบ่งออกไปปฏิบัติงานทางด้านเศรษฐกิจการคลังซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ใหม่ของสำนักงานคลังจังหวัดในอนาคตจึงทำให้จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานทางด้านการรับและเบิกจ่ายเงินไม่เหมาะสมกับปริมาณงานที่ปฏิบัติ รองลงมาคือ ความเหมาะสมในการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นเช่นเดียวกัน

ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมภายใน

ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมภายในของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาอันดับแรกคือ ความเข้าใจในมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย ตามระเบียบ คตง. ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากไม่ได้มีการชี้แจงหรือทำความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ทุกคนภายในสำนักงานในเรื่องเกี่ยวกับการมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย จึงทำให้เจ้าหน้าที่บางส่วนขาดความเข้าใจในมาตรฐานการควบคุมภายในดังกล่าว รองลงมาคือ การสอบทานการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายที่กำหนดไว้ภายใน

ระดับปานกลาง เนื่องจากไม่มีผู้รับผิดชอบในเรื่องการสอบทานการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย

ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องมือ เครื่องใช้และเครื่องคอมพิวเตอร์

ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องมือ เครื่องใช้และเครื่องคอมพิวเตอร์ ของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับมาก โดยปัญหาอันดับแรกคือเครื่องมือ เครื่องใช้และเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ทั้งนี้เนื่องจากการปรับบทบาทหน้าที่ของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายเป็นนักบริหารเศรษฐกิจการคลังจังหวัด ทำให้ความต้องการในการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ และเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้นจากเดิม เพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลสถิติตัวเลขต่าง ๆ ทำให้ รองลงมาคือเครื่องมือ เครื่องใช้และเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ล้าสมัยและความถูกต้อง รวดเร็วและสมบูรณ์ของข้อมูลทางการบัญชี อยู่ในระดับมาก เนื่องจากระบบงานบัญชีทางคอมพิวเตอร์ของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายเป็นระบบงานที่ใช้มาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2537 แล้ว และยังไม่ได้มีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงจากเดิม และมีการเปลี่ยนแปลงผู้ดูแลระบบงานบัญชีทางด้านคอมพิวเตอร์ ทำให้บางครั้งเกิดข้อผิดพลาดเล็กน้อยของระบบงานไม่สามารถแก้ไขได้ ซึ่งทำให้รายงานที่จัดทำขึ้นไม่ถูกต้อง และในการจัดทำรายงานต้องใช้เวลามากในการจัดทำรายงานแต่ละประเภท

ปัญหาเกี่ยวกับเอกสารทางการบัญชี

ปัญหาเกี่ยวกับเอกสารทางการบัญชีของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับมาก คือสถานที่ในการเก็บรักษาเอกสารทางการบัญชีและวิธีการจัดเก็บและรักษาเอกสารทางการบัญชีอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายยังไม่มีห้องเก็บพัสดุที่ได้มาตรฐานใช้บ้านพักของทางราชการเป็นที่จัดเก็บเอกสาร ทำให้มีพื้นที่ในการเก็บรักษาเอกสารทางบัญชีไม่เพียงพอและไม่สะดวกในการค้นหาเอกสาร

ปัญหาเกี่ยวกับคู่มือการปฏิบัติงานตามระบบการเบิกจ่ายและการนำเงินส่งคลังแบบใหม่

ปัญหาเกี่ยวกับคู่มือการปฏิบัติงานตามระบบการเบิกจ่ายและการนำเงินส่งคลังแบบใหม่อยู่ในระดับมาก คือ ความเข้าใจในคู่มือการปฏิบัติงานตามระบบการเบิกจ่ายและการนำเงินส่งคลังแบบใหม่ของส่วนราชการต่าง ๆ ภายในจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายไม่ได้มีการจัดประชุมชี้แจงหรือซักซ้อมความเข้าใจในเรื่องการเบิกจ่ายและการนำเงินส่งคลังอีกครั้งภายหลังจากที่ได้มีการเริ่มถือปฏิบัติ ทำให้ส่วนราชการบางแห่งยังขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเบิกจ่ายและการนำเงินส่งคลังแบบใหม่

ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางการเบิกจ่าย

ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางการเบิกจ่าย ของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหา คือ การนำข้อมูลชื่อและเลขที่บัญชีเงินฝากธนาคารของกลุ่มสัญญาหรือผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องเพิ่มในฐานของมูลในระบบคอมพิวเตอร์มีการตรวจสอบโดยหัวหน้าฝ่ายบริหารการรับและเบิกจ่ายเท่านั้น ไม่ได้มีการผ่านการอนุมัติโดยคลังจังหวัดซึ่งจะเป็นผู้ตรวจสอบอีกครั้ง และส่วนราชการบางแห่งไม่มีการตรวจสอบความถูกต้องของชื่อและเลขที่บัญชีเงินฝากธนาคารของกลุ่มสัญญาและผู้รับโอนสิทธิเรียกร้อง(ถ้ามี) ก่อนแจ้งให้สำนักงานคลังจังหวัด ทำให้บางครั้งไม่สามารถโอนเงินเข้าในบัญชีของกลุ่มสัญญาของส่วนราชการนั้น ๆ ได้

ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางการนำเงินส่งคลัง

ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางการนำเงินส่งคลัง ของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมาก ปัญหา คือ ในการปรับปรุงวิธีการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการต่าง ๆ โดยนำส่งเงินผ่านทาง สาขาของธนาคารกรุงไทย ผู้ปฏิบัติงานทั้งในส่วนเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายและเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ ขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติงานทางการนำเงินส่งคลังระบบใหม่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอน

ปัญหาเกี่ยวกับรายงานการเงิน

ปัญหาเกี่ยวกับรายงานการเงินของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมาก ปัญหา คือ รูปแบบและจำนวนรายงานการเงินบางประเภทควรมีการปรับปรุง เนื่องจากบางรายงานไม่มีความจำเป็นในการใช้งาน และในการจัดทำรายงานต้องใช้เวลาในการจัดทำซึ่งทำให้เสียเวลาในการปฏิบัติงาน เช่น รายงานประจำเดือน ต้องใช้เวลาในการจัดทำประมาณ 5 ชั่วโมง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ควรส่งเจ้าหน้าที่ในสำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย เข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อให้เกิดทักษะและนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการปฏิบัติงาน
2. จัดประชุมชี้แจงและซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติทางด้านการเบิกจ่ายและการนำเงินส่งคลังแบบใหม่ให้กับส่วนราชการต่างๆ ภายในจังหวัดเชียงราย
3. ในด้านการควบคุมภายในของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย ควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานทางด้านการควบคุมภายในโดยตรงเนื่องจากเป็นข้อกำหนดที่จะต้องปฏิบัติตาม ระเบียบ คตง. ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544
4. เครื่องมือ เครื่องใช้ และเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในสำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย ควรจัดหาให้เพียงพอต่อการใช้งาน โดยคำนึงถึงความจำเป็นและประสิทธิภาพในการใช้งาน
5. ควรจัดให้มีห้องพัสดุที่ได้มาตรฐานเพื่อใช้ในการเก็บรักษาเอกสารทางบัญชี และ กำหนดวิธีการจัดเก็บเอกสารเพื่อใช้สะดวกในการค้นหา และมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบทางด้านการจัดเก็บเอกสารเพื่อป้องกันการสูญหาย
6. เนื่องจากรายงานการเงินบางประเภทไม่มีความจำเป็น จึงควรมีการพิจารณาปรับปรุงรูปแบบ และรายงานการเงินเพื่อลดระยะเวลาในการจัดทำและลดปริมาณกระดาษที่ใช้ในการจัดพิมพ์

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาาระบบบัญชีสำนักงานคลังจังหวัดเชียงราย ในส่วนที่เกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินและการนำเงินส่งคลังแบบใหม่ แต่ไม่ได้ทำการศึกษาถึงข้อมูลหรือวิธีการเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายอย่างละเอียดทุกขั้นตอน

ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาาระบบบัญชีสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายสมบูรณ์จึงควรมีการศึกษาถึงระบบการควบคุมภายในของสำนักงานคลังจังหวัดเชียงรายโดยละเอียดด้วย

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved